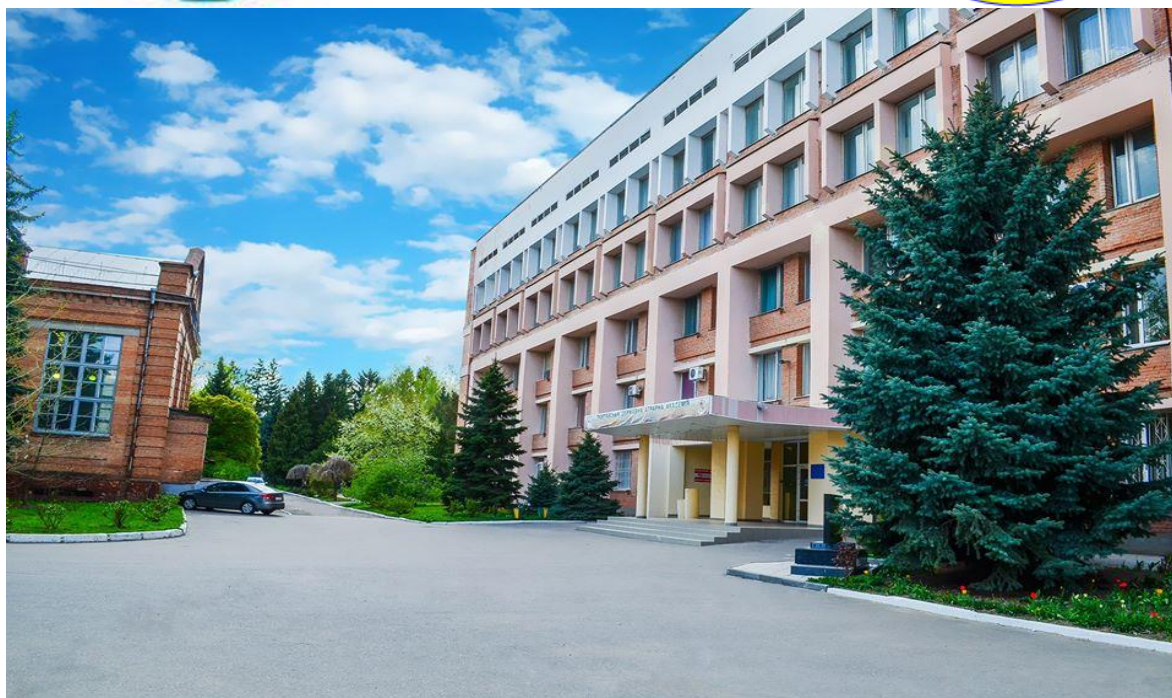

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Тернопільський національний економічний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Полтавська державна аграрна академія
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту
Рада молодих вчених Полтавської державної аграрної академії

***VI Всеукраїнська науково-практична конференція
молодих вчених
«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

**31 жовтня 2019 року
м. Полтава**

УДК 338.439.5

ББК 65.9 (4УКР) 42

Редакційна колегія:

Аранчій В. І. – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавської державної аграрної академії.

Дорогань-Писаренко Л. О. – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії.

Чумак В. Д. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту Полтавської державної аграрної академії, професор кафедри.

Зоря О. П. – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи, доцент кафедри фінансів і кредиту Полтавської державної аграрної академії.

Безкровний О. В. – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів, доцент кафедри фінансів і кредиту Полтавської державної аграрної академії.

Зоря С. П. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, голова Ради молодих вчених Полтавської державної аграрної академії.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 31 жовтня 2019 року). – Полтава, 2019. – 175 с.

У збірнику надруковані матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти і молодих вчених закладів вищої освіти.

© Колектив авторів, 2019 рік

УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

З моменту виникнення приватної власності закони ніколи не були «милосердними» до неспроможних підприємств, а проблема неплатежів завжди вирішувалась через механізм застави та банкрутства. Тому, формування ринкових відносин не можливе без досконалого механізму банкрутства підприємств. Суб'єкт господарювання, що не витримав конкуренції, за законами ринку, як правило, стає банкрутом. Неодмінною умовою ефективного функціонування ринкового механізму є усунення з ринку підприємств-банкрутів. Однак попередити банкрутство, забезпечити тривалий життєвий цикл таких підприємств – завдання більш складне й важливе.

Незначний ріст показників прибутковості та фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств не гарантує захисту від банкрутства. Отже, з метою запобігання банкрутств аграрних товаровиробників необхідно здійснити комплекс стратегічних і тактичних антикризових заходів. Банкрутство підприємств в більшій мірі залежить не від розмірів прибутку, про що свідчить світова і вітчизняна практика, а від здатності суб'єкта господарювання своєчасно погашати свої борги, тобто від його платоспроможності.

Платоспроможність – це здатність підприємства сплачувати кошти за своїми борговими зобов'язаннями, що настали і потребують негайного погашення. У підприємства залишок грошових коштів (на рахунках в банку та касі) повинен дорівнювати різниці між кредиторською заборгованістю всіх видів, терміни погашення якої настають протягом найближчого періоду і поточною дебіторською заборгованістю [1, с. 5].

Головною причиною неплатоспроможності сільськогосподарських підприємств є відсутність активів у високоліквідній формі, тобто грошових коштів та поточних фінансових вкладень. Як висновок, стійкий фінансовий стан може досягатись лише при достатньому і узгодженому контролі за рухом грошових коштів суб'єкта господарювання.

Слід наголосити на тому, що виключне значення для успіху управління грошовими коштами відіграє прогнозування грошових потоків, тобто одним із способів управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства є розробка та впровадження платіжного календаря. Доречно зазначити, що плануванням грошових потоків на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах поки що не займаються. Дослідження вчених-економістів показали, що із-за відсутності точної і систематичної інформації про рух грошових коштів, підприємства втрачають до 20 % доходу [1, с. 14]. У той час, як у світовій практиці складання прогнозованої фінансової звітності, у тому числі і

планування руху грошових коштів є досить поширеною, а на великих підприємствах – обов'язковою справою.

Однією з основних умов фінансової стійкості підприємства є приток грошових засобів, які зможуть покрити його поточні зобов'язання. Відсутність необхідного запасу грошових коштів свідчить про серйозні проблеми, а надмірна їх величина говорить, що реально підприємство потерпає від збитків, пов'язаних з інфляцією, з втраченими можливостями вигідно вкласти грошові кошти і одержати додатковий дохід. Слід підтримати думку тих авторів, які вважають, що найперший спосіб добування капіталу – це удосконалення управління грошовими коштами підприємства [1, 3].

Для оцінки чистих грошових потоків, загальної дохідності та ліквідності підприємства в закордонній та вітчизняній практиці широко застосовують показник Cash-Flow. В залежності від цілей аналізу використовують різні підходи до розрахунку даного показника. Найчастіше він визначається як сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань за звітний період. Для вивчення поточної платіжної готовності сільськогосподарських підприємств нами було відібрано 33 із 37 господарств (4 виключено у зв'язку з мінімальною наявністю грошових засобів або перевищенням дебіторської заборгованості над кредиторською). Проведені розрахунки показали, що ступінь поточної платіжної готовності сільськогосподарських підприємств дуже низький. Отримані дані дають можливість наголосити на тому, що переважна більшість сільськогосподарських підприємств (29 із 33) мають досить низький процент платіжної готовності, при умові що даний показник повинен наближатись до ста відсотків. Середня ж платіжна готовність по всій досліджуваній сукупності становить лише 2,4 %. При цьому спостерігається пряма залежність між наявністю грошових коштів підприємства та його платіжною готовністю.

Звичайно, коли дебіторська заборгованість знаходиться на рівні кредиторської (або перевищує її), то навіть за відсутності грошових коштів на рахунку та в касі підприємства можна говорити про повну його платіжну готовність, але за умови, що дебіторська заборгованість є надійною і буде погашена у встановлений термін та в повному обсязі.

Отже, одним із основних завдань антикризового управління платоспроможністю сільськогосподарських підприємств є забезпечення повної платіжної готовності, зниження якої може призвести до великих непродуктивних витрат підприємства, його збитковості, а в кінцевому результаті і до банкрутства.

Література:

1. Кравцова Т. М. Науково-практичні основи діагностики банкрутства у підприємницькій діяльності : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.02. Суми, 2008. 20 с.

2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 30 черв. 1999 р. № 784-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 42-43. С. 858–899.

3. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 568 с.

**Валентина Чумак, к.е.н., доцент;
Наталія Кіріченко, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Полтавська державна аграрна академія**

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

Неодмінною умовою ефективного функціонування ринкового механізму в сучасних умовах є усунення з нього підприємств-банкрутів. Тому важливим завданням дослідження є розгляд економічної суті банкрутства. Теоретичне дослідження зазначених проблем, які мають важливе загальногосподарське значення, обумовлюють актуальність обраної теми, її наукову і практичну цінність. У процесі реалізації поставленої мети необхідно уточнити економічну сутність та зміст банкрутства, встановити вплив основних факторів, що обумовлюють кризовий розвиток суб'єктів господарювання в сучасних умовах.

Ринкова економіка, де функціонують підприємства різних форм власності, припускає не лише спільні економічні відносини між товаровиробниками, але й конкурентні – у боротьбі за споживача. Суб'єкт господарювання, що не витримав конкуренції, як правило, стає банкрутом. Банкрутство – загальновідомий та необхідний інструмент ринкової економіки.

В наукових працях подані різноманітні визначення терміну «банкрутство». Ряд науковців розуміють банкрутство як юридичний термін: це визнання в судовому порядку неспроможності підприємства розрахуватися із своїми боргами. Інші автори визнають як економічну категорію: це фінансовий стан підприємства, пов'язаний з нестачею активів у ліквідній формі, з перевищенням витрат над виручкою від реалізації, з незадовільним співвідношенням між зобов'язаннями боржника і його активами. Слід зазначити, що в законодавстві деяких країн термін «банкрутство» не вживається, а використовується поняття «неспроможність». В інших навпаки (наприклад, у США) використовується термін «банкрутство». В законодавчих актах Білорусії поняття «банкрутство» чітко відокремлено від поняття «неспроможність». В російському та українському законодавстві один термін підкріплено іншим.

Вітчизняні вчені-економісти під банкрутством підприємства розуміють неспроможність суб'єкта господарювання фінансувати поточну операційну діяльність і своєчасно погасити строкові зобов'язання. При цьому банкрутство визначають як «неспроможність боржника-підприємства, банку, іншої організації чи окремої особи платити за своїми борговими зобов'язаннями. Банкрутство може бути зумовлене конкуренцією, біржовими спекуляціями, некомпетентним управлінням, створенням неплатоспроможних підприємств тощо» [2, 3]. На думку О. О. Терещенко банкрутство – це пов'язана з

З М І С Т

<i>Євген Аніброєв, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Анна Решетило, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Максим Бова, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....</i>	<i>3</i>
<i>Дмитро Аранчій, к.е.н., доцент кафедри; Марина Гончар, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Олена Білозор, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія РОЛЬ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА .....</i>	<i>4</i>
<i>Ксенія Артеменко, економіст з ОПО, відділення АТ «КредіАгріколь Банк», смт. Нові Санжари РОЛЬ КРЕДИТУВАННЯ АПК В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ .....</i>	<i>8</i>
<i>Наталія Базавлук, к.е.н., доцент; Анна Флегантова, к.е.н., доцент Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ НАФТОВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ .....</i>	<i>9</i>
<i>Дар'я Балабуха, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія ВІДНОСИНИ ПРАЦІВНИКА ТА РОБОТОДАВЦЯ НА ЗАСАДАХ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....</i>	<i>12</i>
<i>Лариса Бездудна, директор філії ПрАТ СК «Провідна» в Полтавській області ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....</i>	<i>14</i>
<i>Олександр Безкровний, к.е.н., доцент; Богдана Одновол, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Олександр Арестов, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавська державна аграрна академія СУЧАСНА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ЗНИЖОК .....</i>	<i>16</i>

Юлія Терещенко, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія СУТНІСТЬ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗМІСТ УПРАВЛІННЯ НЕЮ	142
Олексій Томілін, д.е.н., професор Полтавська державна аграрна академія ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	144
Yussuf Suleiman Khalfan, student for PhD specialties 051 «Economy» Poltava University Economics and Trade EXPANDING DOMESTIC FINANCIAL RESOURCE BASE OF ZANZIBAR	147
Євгенія Черепанова, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Яна Волкова, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ.....	148
Марина Чижевська, к.е.н., доцент; Дар'я Пісоцька, асистент кафедри; Вадим Гвоздяний, аспірант кафедри Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ..	150
Валентина Чумак, к.е.н., доцент Полтавська державна аграрна академія УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	152
Валентина Чумак, к.е.н., доцент; Наталія Кіріченко, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавська державна аграрна академія ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ	154
Аліна Чучко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Юрій Лебедін, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавська державна аграрна академія ОПЕРАЦІЇ ЗІ СТРАХУВАННЯ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ.....	156

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених
«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»
31 жовтня 2019 р.

Затверджено до друку
Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії
(протокол № 3 від 11 листопада 2019 р.)

*Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.
Відповідальність за оформлення списку використаних джерел несуть автори.*

Надруковано: РВВ ПДАА,
36003, м. Полтава, вул. Г. Сковороди, 1/3

Підп. до друку 12.11.2019 р. Папір офс.
Тираж 100 примірників.